

Iäkkään puolesta verkossa

Omaisiet pystyvät hoitamaan ikääntyvän vanhempansa veroasiat verkossa sujuvasti sen jälkeen, kun heillä on tähän valtuutus. Kannattaa muistaa, että edunvalvontavaltuutus ei sähköisessä veroasioinnissa auta.

TEKSTI: KIRSI RIIPINEN

MITEN LÄHTEÄ LIIKKEELLE siinä vaiheessa, kun ikääntynyt vanhempi ei kykene hoitamaan veroasioitaan? Voivatko läheiset hoitaa ne näppärästi verkossa?

Aloitetaan helpoimmasta ja yksinkertaisimmasta tilanteesta: läheinen on vielä niin hyvässä kunnossa, että hän kykenee valtuuttamaan luottoihmisensä asioimaan verkossa puolestaan.

1. Valtuutus tehdään Suomi.fi-verkkopalvelussa. Siellä täytetään ensin sähköinen valtakirja, jonka tiedot tallentuvat valtuutusrekisteriin. Valtuudet pääsee antamaan sen jälkeen, kun on ensin tunnustauduttu palveluun sisälle vahvalla välineellä: pankkitunnuksilla, mobiilivarmenteella tai henkilökortilla.

2. Toinen vaihtoehto on, että tuleva asioiden hoitaja lähettää Suomi.fi-verkkopalvelussa omaiselleen pyynnön hoitaa tämän veroasiat.

Suomi.fi-sivustolla on selkeät ohjeet, kuinka valtuutus tehdään. Kannattaa muistaa, että valtuuttaja voi antaa useita valtuutuksia kerralla, siis vaikkapa kaikille aikuisille lapsilleen.

Palvelu kysyy, millaisiin asioihin valtuutus annetaan. Mukana listalla ovat muun muassa apteekkiasiointi, veroasioiden hoito ja veroilmoittaminen.

Mikäli läheinen myöhemmin kuntoutuu tai tulee toisin aatoksiin – tai esimerkiksi haluaa perua jonkun tietyn ihmisen valtuutuksen – sekin käy verkossa.

Sujuvasti toisen puolesta

- Jos ikääntynyt omainen on tottunut toimimaan verkossa ja käyttämään vahvaa tunnistautumista, pyydä häntä hyvissä ajoin valtuuttamaan sinut Suomi.fi-palvelussa veroasioinnin hoitajaksi.

- Voit myös lähettää Suomi.fi-valtuutuksissa pyynnön omaisellesi hoitaa hänen asioitaan sähköisesti. Omaisen on hyväksyttävä pyyntösi Suomi.fi-verkkopalvelussa.

- Muista, että et voi käyttää toisen pankkitunnuksia. Sinulla on oltava omat vahvan sähköisen tunnistautumisen välineet.

Suomi.fi-valtuutuksissa klikataan valtuutetun nimi ja valtuutusasia sekä mitätöidään aiemmin valittu kohta.

Toisen pankkitunnuksia ei voi käyttää

Vahvoista tunnistautumisen välineistä pankkitunnukset ovat suomalaisille tutuimmat. Pankkitunnukset voi hankkia ikäihminenkin, jos niitä ei ole tähän mennessä ollut käytössä.

Finanssialan johtava asiantuntija **Teija Kaarlela** sanoo, että yläikärajaa verkkopankkitunnusten myöntämisessä ei ole. Ratkaisevaa on ihmisen kyky käyttää niitä. Pankkitunnusten saamiseksi hänet pitää henkilökohtaisesti tunnistaa pankin konttorissa voimassaolevasta passista tai henkilötodistuksesta.

Toisaalta tilanne voi olla sellainen, että vanhuksella on jo verkkopankkitunnukset. Omaisilla voi olla suuri kiusaus hoitaa asiat käyttämällä iäkkään vanhempansa tunnuksia. Silloin hän rikkoisi lakia.

”Verkkopankkitunnusten ehdoissa sanotaan, että tunnukset ovat henkilökohdaiset eikä niitä saa luovuttaa toiselle”, Kaarlela sanoo.

Toinen juttu on sitten se, jos istuu verkkopalveluun kirjautuvan vieressä ja neuvoa häntä niin tunnistautumisessa kuin valtuuden tekemisessä.

Paperiversioita tarvitaan yhä

Entä sitten, jos iäkkäällä omaisella ei ole sähköisten palveluiden tunnistautumisen välineitä?

Ylitarkastaja **Hilkka Pelander** Verohallinnosta kertoo, että tällaisessa tapauksessa joudutaan hoitamaan asiat paperilomakkeilla.

Jotta ikääntyneen omaisen veroasioita voi hoitaa hänen puolestaan edes paperilla, tarvitaan paperinen valtakirja. Siinä määritellään, kuka voi hoitaa kyseisen ih-

misen asioita sekä millaisia asioita valtakirjassa tarkoitetaan.

Valtakirjaan tulee merkitä siis esimerkiksi, että omaisella on oikeus hoitaa kaikki verotukseen tai vaikkapa veroilmoitukseen liittyvät asiat. Valtuutus voi olla toistaiseksi voimassa oleva tai tiettyä veroasiasia varten annettu. Paperiselle valtakirjalle on Verohallinnolla oma lomake, johon riittää valtuuttajan allekirjoitus. Valtakirjapohja löytyy esimerkiksi *vero.fi*:stä kirjoittamalla etusivun haku kenttään ”valtakirja.”

Valtakirjan voi postittaa lomakkeella ilmoitettuun osoitteeseen tai viedä verotoimistoon.

Verottajan käyttöön on tulossa myös virkailijavaltuuttamispalvelu, jossa virkailija voi tehdä valtuutuksen sähköisen hyväksynnän valtuuttajan puolesta. Palvelu saadaan todennäköisesti käyttöön vuoden 2020 aikana.

Veroilmoituksen tarkistaminen sujuvaa

Kun valtuutus veroasioiden sähköisestä hoidosta on kunnossa, jatko menee sujuvasti. Omavero-palveluun kirjautumisen jälkeen valtuutettu pääsee valitsemaan, kenen asioita haluaa hoitaa. Valtuutuksia voi olla enemmän kuin yksi, esimerkiksi kummaltakin iäkkäältä vanhemmalta.

Verkkopalvelussa pääsee tarkistamaan myös valtuuttajalle tulleen esitätyn veroilmoituksen.

”Noin 5,4 miljoonaa asiakasta saa meiltä esitätyn veroilmoituksen, ja heistä vuosittain vain noin 1,4 miljoonan tarvitsee sitä täydentää. Suurimmalla osalla on kaikki tiedot valmiina, kuten sivullisilmoittajilta eli esimerkiksi työnantajilta, eläkelaitokselta ja pankilta tulleet tiedot”, Pelander sanoo.

Täydennettävää tulee esimerkiksi vuokratuloista tai kotitalousvähennyksistä sekä vaikkapa metsätalouden kuiluista

”Esimerkiksi mahdollisesta puunmyynnistä tulee tarkistaa, että summat ovat oikeat ja ilmoittaa puukaupasta saadut tulot. Samoin on tarkistettava arvopaperimyynnistä mahdolliset luovutusvoivot ja -tappiot.”

Veroilmoituksen tultua näkyville Omaverossa palvelu ohjaa, missä esimerkiksi kiinteistönluovutukseen liittyvät tiedot pääsee täydentämään.

KUN VALTUUTUS VEROASIOIDEN SÄHKÖISESTÄ HOIDOSTA ON KUNNOSSA, JATKO MENE SUJUVASTI.

Pankkitunnukset, mobiilivarmenne vai henkilökortti?

Jos iäkäs omainen haluaa itselleen vahvan sähköisen tunnistautumisen välineen, kannattaisiko pankkitunnusten sijaan hankkia jokin muu väline?

● **Mobiilivarmenne:** Varmenteella pääsee tunnistautumaan verkkopalveluihin omalla mobiililaitteella. Oman puhelinnumeron lisäksi tarvitaan itse valittava tunnusluku. Mobiilivarmenetta saa operaattoreilta ja pankeilta. Älypuhelimien tai tabletin käyttö ei välttämättä iäkkäimmille ole tuttua.

● **Henkilökortti:** myös poliisin myöntämän henkilökortin kansalaisvarmenteella pääsee tunnistautumaan viranomaispalveluihin ja tekemään vaikka sähköisen allekirjoituksen.

● **Pankkien** painetut tunnuslukulistat alkavat EU-säädösten kiristymisen vuoksi olla pian historiaa. Tunnuslukulistaa täytyy täydentää esimerkiksi tekstiviestivahvistuksella tai korvata se tunnuslukulaitteella tai mobiilisovelluksella.

Viranomaisasiointiin paperiset tunnuslukulistat kelpaavat edelleen. Osa pankeista on kuitenkin luopumassa paperilistoista kokonaan.

Mikäli iäkäs omainen ei ole hankkimassa mobiilivarmennetta, uutta henkilökorttia tai ottamassa käyttöön pankin vahvaa tunnistautumista, kannattaa valtuutus sähköistä asiointia varten tehdä pian – kun se vielä onnistuu tutumilla pankkitunnuksilla.

Perehdy vähennyksiin

Jos toisen puolesta asioivalla ei ole aiempaa kokemusta vaikkapa luovutustappioiden ilmoittamisesta, niihin joutuu perehtymään nyt. Pelander korostaa, että *vero.fi*-sivustolle on koottu todella kattavat ohjeet kuvakaappauksineen ja ohjevideoineen. Hyviä neuvoja löytyy myös *veronmaksajat.fi*:stä kohdasta Veroilmoitus.

Omaveroon voi ilmoittaa esimerkiksi kotitalousvähennyksiin oikeuttavia siivous- ja hoivakuluja sitä mukaa kun niitä syntyy. Kulujen perusteella on myös mahdollista hakea uusi verokortti matalammalla prosentilla. Muista kuitenkin tarkistaa, että tiedot ovat mukana esitätetyssä veroilmoituksessa. ◀

Edunvalvoja ei pääse hoitamaan asioita sähköisesti

Vanhusten veroasioita ei voi hoitaa sähköisesti, vaikka edunvalvonta-asiat olisivat kunnossa. Maistraatin edunvalvontarekisterin tietojärjestelmä ei nimittäin toimi yhdessä Suomi.fi-verkkopalvelun eikä verottajan sähköisten palvelujen kanssa.

Asiantuntija **Risto Ollikainen** Suomi.fi-valtuuksista kertoo, että sen jälkeen kun virkailijavaltuuttamispalvelu ensi vuonna käynnistyy, veroviranomainen voi tehdä valtuutuksen veroasiointiin myös edunvalvojalle.

”Tällöin edunvalvoja toimittaa virkailijavaltuuttamispalveluun edunvalvonnan asiakirjat, käytännössä siis käräjäoikeuden päätöksen. Tarkoitus on, että tämän voi hoitaa myös sähköpostilla.”

Kun virkailija on tehnyt edunvalvojan tarvitseman valtuutuksen valtuusrekisteriin, edunvalvoja pääsee asioimaan sähköisesti edunvalvottavansa puolesta.

TOISEN PANKKI-TUNNUKSIA EI VOI KÄYTTÄÄ.